

દાખલ તારીખ:—૪-૧૦-૨૪

ફેસલ તારીખ:—૧૮-૪-૨૬

કુલ સમય ગાળો:—

...વર્ષ..... માસ..... દિવસ.

પોરબંદરના મે. એડી. ચીફ જ્યુડી. મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબની કોર્ટમાં.

ક્રિ.કે.નં.૪૭૮૨/૨૪.

આંક: ૬૧

ફરીયાદી:— સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, આ.એ.સી.પી.સી. બ્રાંચ, પોરબંદર,
ઓથો. ઓફિસર, ગજેન્દ્રસિંહ રાજાવત, પોરબંદર.

વિરુદ્ધ.

આરોપી:— ચીરાગભારથી રશીકભારથી ગોસ્વામી, વેપાર, ગુલાબનગર
રોડ, રીલાયન્સ પેટ્રોલ પંપ વારો ડારીયો, ગુરૂકૃપા પાન પાસે,
જામનગર.

ગુન્હો:— નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ક. ૧૩૮ મુજબ.

ફરીયાદપક્ષે વિ.વ.શ્રી પરમાર.

આરોપી તરફે વિધ્વાન વકીલ શ્રી જોષી.

—:: ચુકાદો ::—

(૧) ફરીયાદ પક્ષનાં કેસની ટુંકમાં હકીકત એવી છે કે, ફરીયાદી બેંક પાસેથી હાઉસીંગ લોન આરોપીએ લીધેલ, જે સંબંધે જરૂરી દસ્તાવેજોમા સહીઓ કરી આપતા આરોપીને લોન આપેલ, જે લોન સંબંધે હપ્તા આરોપીએ ભરેલ ન હોઈ એન.પી.એ. થયેલ, જેથી લોનની આઉટ

સ્ટેન્ડીંગ ચઢત રકમ સંબંધે આરોપીએ આપેલ ચેક ફરીયાદીએ તેમના બેંક ખાતામા ભરતા ચેક "70 ADVICE NOT RECEIVED" ના શેરાથી પરત આવેલ, જેથી ફરીયાદીએ તેમના વકીલશ્રી મારફતે નોટીસ આપેલ જે નોટીસ બજવા છતાં આરોપીએ રકમ ચુકવેલ ન હોઈ ફરીયાદ કરેલ છે.

(૨) આરોપી વિરુદ્ધ ક્રિ.પ્રો. ની કલમ-૨૦૪ મુજબ પ્રોસેસ કાઢતા આરોપી કોર્ટમાં હાજર થતાં તેઓને ક્રિ. પ્રો. કોડની કલમ-૨૦૭ મુજબ ફરીયાદ તથા દસ્તાવેજની નકલો પુરી પાડવામાં આવેલ, તેમજ ફરીયાદની હકીકત વાંચી સંભળાવી આરોપીની પ્લી લેતા આરોપીએ ગુનાનો ઈન્કાર કરતાં તે સબબ તેઓનું નિવેદન લઈ ફરીયાદ પક્ષનો કેસ આગળ ચલાવવામાં આવેલ છે. જેમા ફરીયાદીએ સોગંદ પર પુરાવો આપી ફરીયાદની હકીકતો જણાવી દસ્તાવેજી પુરાવા રજુ કરેલ છે, જે રેકર્ડ પર હોઈ તેનો ઉલ્લેખ કરેલ નથી.

ત્યાર બાદ આરોપીનું વિશેષ નિવેદન લેતા તેઓએ ફરીયાદીની ફરીયાદ તથા રજુ થયેલ હકીકતોનો ઈન્કાર કરેલ છે. તેમજ ખોટો કેસ કરેલાનું જણાવેલ છે. તેમજ સોગંદ પર પુરાવો આપેલ છે. ફરીયાદી તરફ લેખિત દલીલો રજુ થયેલ છે. આરોપી તરફ વિ. વ.શ્રીની દલીલો સાંભળવામાં આવેલ છે.

(૩) ફરીયાદ પક્ષના કેસની હકીકત અને રેકર્ડ ઉપરનો પુરાવો ધ્યાને લેતા આ કામનો ન્યાયીક અંત આણવા સારુ મારા મંતવ્ય મુજબ નીચેના મુદ્દા ઉપસ્થિત થાય છે.

- (૧) શું ફરીયાદ પક્ષ નિઃશંકપણે પુરવાર કરે છે કે, આરોપીએ ફરીયાદી બેંક પાસેથી દસ્તાવેજો કરી આપી ધીરાણ મેળવેલ છે ?
- (૨) શું ફરીયાદ પક્ષ નિઃશંકપણે પુરવાર કરે છે કે, આરોપીએ ફરીયાદીને પોતાના કાયદેસરના લેણા પેટે વિવાદવાળો ચેક લખી આપેલ. ?
- (૩) શું ફરીયાદ પક્ષ નિઃશંકપણે પુરવાર કરે છે કે, ઉપરોક્ત ચેક ફરીયાદીએ તેમના ખાતામા જમા કરાવતા "70 ADVICE NOT RECEIVED" ના શેરા સાથે પરત આવેલ છે ?
- (૪) શું ફરીયાદ પક્ષ નિઃશંકપણે પુરવાર કરે છે કે, ઉપરોક્ત ચેક પરત ફરતા કાયદેસરની નોટીસ આપેલ, તેમ છતાં આરોપીએ ચેકની રકમ ચુકવેલ ન હોઈ ફરીયાદીએ કાયદેસરની ફરીયાદ કરેલ છે ?
- (૫) શું આરોપીપક્ષ નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ક. ૧૧૮ તથા ૧૩૯ ના અનુમાનોનું ખંડન કરવામા સફળ રહેલ છે ?
- (૬) શું હુકમ ?

(૪) ફરીયાદીના વિ.વ.શ્રીએ આંક-૫૭ થી લેખિત દલીલોમા જણાવેલ છે કે ચેકના કાયદામાં અનુમાન અંગે ક. ૧૧૮ તથા ૧૧૮ ની જોગવાઈ કરેલ છે. જેથી અદાલતે ચેકના કેસોમા અનુમાન કરવાનું રહે છે, જેનું ખંડન આરોપીએ કરવાનું રહે છે. જે આરોપી કરવામા સફળ રહેલ ન હોઈ આરોપીના ખાતાનો ચેક ફરીયાદી પાસે હોઈ ચેકમા સહી હોવા સંબંધે ઈન્કાર ન હોઈ તેથી પણ આરોપીએ રકમ લઈને ચેક આપેલાનું માની શકાય તેમ હોઈ તમામ હકીકતો ધ્યાને લઈ આરોપીને કડકમા કડક સજા કરવા અરજ કરેલ છે.

આરોપી તરફે આંક-૬૦ થી લેખિત દલીલો રજુ થયેલ છે, જેમા મુખ્યત્વે આરોપીના મકાન સંબંધે સરફેસીની કાર્યવાહી કરેલ હોઈ ફરીયાદ રદ કરવા રજુઆત કરેલ છે. વધુમા જણાવેલ છે કે, આરોપીએ બેંકમાંથી લોન લીધેલ નથી, પરંતુ ગેરન્ટર રહેલ છે. અમારા ખાતામા કોઈ રકમ જમા કરેલ નથી. લોન ખાતુ ક્યારે એન.પી.એ. થયેલ તે હકીકત નોટીસમા જણાવેલ નથી. ક. ૬૫(બી) મુજબનું સર્ટીફિકેટ રજુ કરેલ નથી. મારી પત્ની ધ્વારા તા.૬-૮-૨૨ થી હપ્તા પેટે કુલ રકમ રૂ.૧,૬૭,૪૦૦/- જમા કરાવેલ છે. જેથી ૧૮ હપ્તા ભરેલ હોઈ ફરીયાદ રદ થવાપાત્ર છે. વધુમા જણાવેલ છે કે, "70 ADVICE NOT RECEIVED" ના શેરા મુજબ કોઈ ગુનો બનતો નથી. જે સંબંધે આર.બી.આઈ.ના પરીપત્ર ઉપર આધાર રાખેલ છે. જેથી અગાઉથી કોરા ચેક લઈ લીધેલ હોઈ સીક્યુરીટી પેટેના ચેક હોઈ આરોપીને લાભ આપવા રજુઆત કરેલ છે. વધુમા ફરીયાદીની ઉલટતપાસમા પુછેલ સવાલો સંબંધે દલીલોમા ઉલ્લેખ કરી આરોપીને છોડી મુકવા રજુઆત કરેલ છે.

(૫) ફરીયાદીએ પુરાવાનું સોગંદનામું રજુ કરી ફરીયાદની હકીકતો જણાવેલ છે, જેની આરોપી તરફે ઉલટતપાસમા જણાવેલ છે કે, એ વાત ખરી છે કે આરોપીને જ્યારે લોન આપેલ તે સમયે હુ આ ફરીયાદવાળી બ્રાંચમા ફરજ બજાવતો ન હતો, તેથી મને ચોક્કસ લોનના વ્યવહાર સમયે શું બનેલ તે ખબર નથી. હુ દસ્તાવેજો આધારે પુરાવો આપુ છું. આરોપીને બેંક ધ્વારા બાર લાખની હોમ લોન આપેલ. જે તા.૪-૮-૨૨ ના રોજ મંજૂર થયેલ. તા.૬-૮-૨૨ ના રોજ લોન આપવામા આવેલ. મને ખબર નથી કે દસ્તાવેજ કરનારને ડી.ડી. આપવામા આવેલ કે કેમ. મને આંક-૧૦ બતાવતા તેમા ડીમ્પલ ગોસ્વામીનું નામ લખેલ છે. તેમજ સહ અરજી કર્તાનું નામ ચિરાગભારથી લખેલ છે. એ વાત ખરી નથી કે લોનનું ખાતું એન.પી.એ. થયા બાદ ડીમ્પલ ગોસ્વામીને નોટીસ કરેલ ન હતી. એ વાત ખરી છે કે આ કામે ચેક ચિરાગભારથીના નામનો છે. એ વાત ખરી છે કે આંક-૧૮ વાળો મેમો ડીમ્પલ ગોસ્વામીના નામનો છે. એ વાત ખરી છે કે અમે જે લોન આપેલ તે ૨૮૫ હપ્તા સંબંધે આપેલ. આરોપીએ તા.૫-૩-૨૪ ના સમય સુધીના હપ્તા ભરેલ. સાહેબ જણાવે છે કે આશરે ૧૮ હપ્તા ભરેલ છે.

આરોપીનું માસિક હપ્તા રૂ.૯,૨૫૦/- હતો. એ વાત ખરી છે કે આરોપી સામેનો ચેક રૂ.૧૨,૬૧,૨૦૦/- નો છે. એ વાત ખરી છે કે આંક-૨૩ ના સ્ટેટમેન્ટમાં કલોઝીંગ એમાઉન્ટ લખેલ છે તે તથા ચેકની રકમ વચ્ચેની તફાવતનો ઉલ્લેખ ફરીયાદમાં કરેલ નથી. સાહેદ જણાવે છે કે આંક-૨૩ માં કલીયર્ડ બેલેન્સની નીચે જે હકીકતો લખેલ છે, તેનો સમાવેશ ચેકની રકમમાં થાય છે. એ વાત ખરી છે કે તે રકમમાં રૂ.૯૫,૨૮૨/- ઉમેરવામાં આવે તો રૂ.૧૨,૮૮,૩૪૮/- થાય છે. એ વાત ખરી નથી કે આરોપી સામે ૨૭૦ હપ્તા બાકી નીકળે છે. અમારી બેંક સીક્યુરીટી પેટે કોરા ચેક લેતી નથી. મને આંક-૧૭ બતાવતા તેમાં સહી કાળી પેનથી કરેલ છે. જ્યારે અન્ય લખાણ ભુરી પેનથી લખવામાં આવેલ છે. મને ખબર નથી કે આંક-૧૭ વાળા ચેકમાં અન્ય લખાણ બેંકના અધિકારીએ લખેલ છે કે કેમ. મેં રજૂ કરેલ તમામ દસ્તાવેજોમાં લખેલ હકીકતો ખરી અને સાચી છે. બેંક ધ્વારા કરવામાં આવેલ સરફેસીની કાર્યવાહી સંબંધે મને ખ્યાલ નથી. એ વાત ખરી છે કે તા.૨૫-૧-૨૫ ના રોજ આરોપી પાસેથી મકાનનો કબજો સરફેસી એક્ટ મુજબ લેવામાં આવેલ છે. એ વાત ખરી નથી કે આરોપીએ બે લાખ બેંકમાં જમા કરાવેલ છે. સાહેદ જણાવે છે કે આરોપીના બેંક ખાતામાં જમા છે. જે રકમ આરોપી ઉપાડી શકતા નથી. આ હકીકત ફરીયાદમાં લખેલ નથી. આરોપીના લોનનું સ્ટેટસ લોસ્ટ એસેટસ છે. એ વાત ખરી નથી કે સોગંદ પર ખોટી જુબાની આપુ છું.

ફરીયાદી તરફે આંક-૧૦ થી ૨૬ સુધીના તથા આંક-૩૫ તથા ૩૬ થી દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ થયેલ છે. ત્યાર બાદ ફરીયાદી તરફે પુરાવો પુરો થયાની જાહેરાત કરેલ છે.

(૬) આરોપી તરફે વિશેષ નિવેદનમાં મોટા ભાગે ખોટી હકીકત હોવાના જવાબો આપેલ છે, તેમજ બેંક સાથે કોઈ વ્યવહાર થયેલ ન હોવાનું જણાવેલ છે. આરોપીએ કોઈ પુરાવો આપેલ નથી, પરંતુ સાહેદ તરીકે તેમના પત્નીને તપાસેલ છે. આંક-૪૪ થી સાહેદ તરીકે ડીમ્પલબેન ચિરાગભાઈએ જણાવેલ છે કે સને ૨૨ માં ફરીયાદી બેંકમાંથી ૧૪ લાખ લોન લીધેલ છે. જેમાં તેણીના પતિ અરજદાર નં.૨ હતા. આ લોન સંબંધે ૧૮ હપ્તા ભરેલ. બાદ લોન એન.પી.એ. થયેલ. લોન લેતા સમયે બેંક ધ્વારા પાંચ કોરા ચેક સહી કરાવી લીધેલ. જેમાં રકમ લખેલ ન હતી. હાલ અમારું મકાન બેંકના કબજામાં છે.

ફરીયાદી તરફેની ઉલટતપાસમાં સાહેદે જણાવેલ છે કે, એ વાત ખરી છે કે મકાન ખરીદ કરવા જે લોન લીધેલ તેમાં હું અરજદાર નં.૧ હતી તેમજ મારા પતિ સહ અરજદાર હતા. એ વાત ખરી છે કે મિલકતનો દસ્તાવેજ મારા નામે થયેલ છે. એ વાત ખરી છે કે આ લોનની હપ્તા ભરવાની જવાબદારી મારી તથા મારા પતિ બંનેની છે. એ વાત ખરી છે કે ૧૮ હપ્તા સિવાયના હપ્તાની રકમ ભરેલ નથી. એ વાત ખરી છે કે મારા પતિએ હપ્તા ભરેલ ન હોઈ ચેક

પરત થતા હાલની ફરીયાદ થયેલ છે. સાહેદ જણાવે છે કે નોટીસ અમને મળેલ નથી. એ વાત ખરી છે કે આજની તારીખે બેંકનું લેણું અમારે બાકી નીકળે છે. સાહેદ જણાવે છે કે બેંકે મકાન સીલ કરેલ છે. એ વાત ખરી નથી કે સોગંદ પર ખોટી જુબાની આપુ છું.

ત્યાર બાદ આરોપી તરફે આંક-૫૧ થી ૫૪ સુધીના દસતાવેજી પુરાવા રજુ થયેલ છે. આંક-૫૫ થી આરોપી તરફે ચેક હસ્તાક્ષર નિષ્ણાંતને મોકલવાની અરજી કરેલ. જે અદાલતે નામંજુર કરેલ છે. પરંતુ ત્યાર બાદ તે હુકમ ચેલેન્જ કરેલ નથી.

(૭) બંને પક્ષને સાંભળ્યાં. રેકર્ડ વંચાણે લેતા તેમજ આરોપીની પત્ની ડીમ્પલબેનની જુબાની લક્ષમા લેતા આરોપીએ ફરીયાદી બેંકમાંથી લોન લીધાનું સ્પષ્ટ પુરવાર થાય છે. આરોપીએ તેમના પત્ની વતી ચેક આપેલ હોઈ ચેક આપનારની જવાબદારી સંબંધે પણ કોઈ તકરાર નથી, જેથી આરોપીની તે સંબંધેની રજુઆતો માની શકાય તેમ નથી. આરોપીની પત્નીએ તેમની જુબાની દરમ્યાન બેંક તરફથી કોરા ચેકો લીધાનું જણાવેલ છે. જેથી બેંકમાંથી આરોપીની પત્નીએ લોન લીધાનું સ્વીકારેલ છે. પરંતુ ફરીયાદીએ તેમની ઉલટતપાસમા સ્વીકારેલ છે કે, તા.૨૫-૧-૨૫ ના રોજ આરોપી પાસેથી મકાનનો કબજો સરફેસી એકટ મુજબ લેવામા આવેલ છે. જેથી મુળ મિલકત જ ફરીયાદી તરફથી કબજે લઈ લેવામા આવેલ હોઈ તેવી હકીકતો સંબંધે આવા જ પ્રકારના કીસ્સામા નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટનો ચુકાદો ક્રિમીનલ રીવીઝન અરજી નં. ૩૧૮/૨૦૧૫ ધ્રુવીબેન ભાવેશકુમાર મહેતા વિ. સ્ટેટનો ચુકાદામા નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ ધ્વારા ઠરાવેલ છે કે, In view of the above decision, this Court without hesitation comes to the conclusion that act of repossession the vehicle has determined by the agreement and therefore the cheque in the hands of the company which was taken at the time of execution of agreement would be an instrument without consideration. In other words, the cheque which was accepted by the company towards the security would become an instrument of which consideration has failed and therefore, the demand of cheque amount by way of legal notice as provided under section 138 of the N.I.Act would also lose its shine as it was not for the legally enforceable debt or liability.

(૮) આ તબક્કે નામદાર છત્તીસગઢ હાઈકોર્ટનો ચુકાદો (2015) 2 RCR(Criminal) 915 SINGLE BENCH (Before : P. Sam Koshy, J) **RAJKUMAR SHARMA — Appellant Vs. SHRIRAM FINANCE CO. LTD. — Respondent** Cr. M.P. No. 128 of 2014 Decided on : 07-08-2014 ધ્યાને લેતા તેમા ઠરાવેલ છે કે, Having considered the rival contentions

advanced by either side, it is necessary to refer to a couple of decisions rendered by a few High Courts in this regard where on similar set of facts the proceedings u/s 138 of the N.I. Act was challenged. One of the decisions in this regard was a judgment passed by the High Court of Kerala on 2.4.2004 in the case of [Sudha Beevi Vs. State of Kerala,](#), wherein under similar factual background, the High Court of Kerala had held that if the hire-purchase agreement involved in the case between the financial institution and the hirer stood determined by the act of parties, the cheques which were accepted by the financial institution towards advance for repayment of the hire would become instruments without consideration and that they will be instruments for which consideration had failed and under the said circumstances the remedy available to the financial institution is only to realize the balance hire due by filing appropriate suit for damages on account of breach of terms of agreement. It was also held that since the financial institution had admittedly got repossession of the vehicle and that the said repossession was even before the filing of the complaint case, the hire-purchase agreement between the parties stood "determined ipso facto". Thus, as a consequence of the seizure of vehicle the financial institution had exercised one of the options available to him under the agreement and as such the cheques in its hands given as a security thereafter becomes instruments for which a consideration had failed and if presented for payment and gets dishonoured, no offence punishable u/s 138 of the N.I. Act would be attracted.

(૯) આ કામે ઉપર ચર્ચા કરેલ છે તે મુજબ ચેકના કેસોમા ફરીયાદીએ પ્રથમ પોતાનું કાયદેસરનું લેણું પુરવાર કરવાની આવશ્યકતા રહેલ છે. જે સંબંધે નામદાર ક્ષાર્ટિક હાઈકોર્ટનો ચુકાદો (2006) 4 AICLR 778 (Before : K. Sreedhar Rao, J) [V. RAMA SHETTY — Appellant Vs. N. SASIDARAN NAYAR — Respondent](#) Criminal Appeal No. 640 of 2001 Decided on : 08-06-2006 ધ્યાને લેતા તેમા આવા જ કેસ સંબંધે ઠરાવેલ છે કે, The complainant states that the amount under Ex.D1 is received and

adjusted towards the loan of Rs. 25,000/- granted. The said explanation appears to be unconvincing. If the loan of Rs. 25,000/- was not repaid, the possibility of granting another loan of Rs. 1,53,600/- cannot be believed. It is pertinent to note that Ex.D1 is paid after the cheques Exs. P1 and P2 were dishonoured in the first instance. Even for a moment assuming that there is a recoverable debt or legal liability under Ex.P2, the entire cheque amount cannot be considered as due in view of admission of receipt of Rs. 9,350/- under Ex.D1. in view of the oral and documentary evidence and the discrepant circumstances placed by the accused, the trial court has rightly held that the accused has sufficiently rebutted the presumption and has successfully shown that there exists no debt or legal liability under the cheques in question. In that view, the order of acquittal is sound and proper. The appeal is accordingly dismissed.

જેથી આ કામે પણ આરોપીને લોન આપ્યાનુ પણ રેકર્ડ પર દસ્તાવેજી પુરાવાથી ફરીયાદી પુરવાર કરી શકેલ હોઈ પરંતુ બેંક ધ્વારા તેવા મકાનનો કબજો લઈને પોતાની રકમ પણ વસુલ કરી દીધેલ હોઈ તેમજ આરોપીએ ૧૮ હપ્તા ભરેલાનુ પણ રેકર્ડ પર આવેલ હોઈ આરોપી શંકાનો લાભ મેળવવા હકદાર જણાય છે.

(૧૦) કાયદેસરના લેણા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો **Indus Airways (P) Ltd. V. Magnum Aviation (P) Ltd.**, (2014) 12 SCC 539 ધ્યાને લેતા તેમા ચેક આપ્યા તારીખે લેણુ હોય તો જ ગુનો બને તે સબંધે ઠરાવેલ છે કે, with reference to the explanation to Section 138 of the Act and the expression "for discharge of any debt or liability" occurring in Section 138 of the Act. We are of the view that the question whether a post-dated cheque is for "discharge of debt or liability" depends on the nature of transaction. If on the date of the cheque, liability or debt exists or the amount has become legally recoverable, the section is attracted and not otherwise.

જે સબંધે તાજેતરમા કાયદેસરના લેણા સબંધે નામદાર આંધ્રપ્રદેશ હાઈકોર્ટ ધ્વારા (2023) CriLJ 1541 (Before : K. Sreenivasa Reddy , J.) **M. KALPANA Vs. BALAJI FINANCE** Criminal Petition No. 3667 of 2019 Decided on : 20-01-2023 ના કામે ઠરાવેલ છે કે, The Explanation appended to Section 138 of the Negotiable Instruments Act, 1881 gives the meaning of the expression

'debt or other liability' for the purpose of Section 138. This expression means a legally enforceable debt or other liability. Section 138 treats dishonoured cheque as an offence, if the cheque has been issued in discharge of any debt or other liability. The Explanation leaves no manner of doubt, that to attract an offence under Section 138, there should be a legally enforceable debt or other liability subsisting on the date of the drawal of the cheque. In other words, drawal of the cheque in discharge of an existing or past debt or liability is sine qua non for bringing an offence under Section 138 of the N.I. Act. If a cheque is issued as an advance payment for purchase of the goods and for any reason purchase order is not carried to its logical conclusion either because of its cancellation or otherwise, and material or goods for which purchase order was placed is not supplied, the cheque cannot be held to have been drawn for an existing debt or liability. The payment by cheque in the nature of advance payment indicates that at the time of drawal of cheque, there was no existing liability.

(૧૧) નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો પી.વેણુગોપાલ વિ. મદન પી. સારથી (૨૦૦૮)૧ સુ.કો.કેસીસ ૪૯૨ તથા એ.વી. મુર્તિ વિ. બી.એસ. નાગબસ્વાના એ.આઈ.આર. ૨૦૦૨ સુ.કો. ૯૮૫ ના ધ્યાને લેતા તેમા પણ કાયદેસરનું લેણુ પુરવાર કરવાની ફરજ પ્રથમ ફરીયાદીની હોવાનું અને ત્યાર બાદ કાયદાકીય અનુમાનો અદાલત કરી શકે તેની ચર્ચા કરેલ છે. આ તબક્કે એક હકીકતની નોંધ કરવી આવશ્યક છે કે, નેગોશીયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૧૮(એ) તથા ૧૩૯ તળેના અનુમાનો ચેકના ધારણકર્તાની તરફેણમાં ચોક્કસપણે કરી શકાય તેમ છે. જે સંબંધે આરોપી તરફે નામદાર સુપ્રીમકોર્ટના હીતેન પી.દલાલ વિરુદ્ધ બતીન્દ્રનાથનો ૨૦૦૧ ક્રી.લો.જ.૪૬૪૭ નો તથા ૨૦૦૧ એ.આઈ.આર. (સુ.કો.) ૨૮૯૫ કે.એન. બીના વિ. મુનીયપ્પનનો ચુકાદો રજુ થયેલ છે, જે ચુકાદાનો સાર એવો છે કે, ઉપરોક્ત બન્ને કલમો હેઠળ ઉત્પન્ન થયેલ અનુમાન ખંડીત કરવાનો બોજો આરોપી પર છે, અને તે સચોટ પુરાવાથી વહન કરવો જોઈએ, માત્ર ખુલાસો ન ચાલે. એ ખરું છે કે અનુમાન ખંડીત કરવા માટે હંમેશા આરોપીએ બચાવમાં પુરાવો જ આપવો તેવું ગણી શકાય નહીં, પરંતુ જો ફરીયાદીના પુરાવામાંથી પણ જો અનુમાન ખંડીત થતા સંજોગો મળી આવે તો તે પણ ધ્યાને લઈ શકાય. આમ સમગ્ર હકીકતે ફરીયાદવાળા બનાવ સંબંધેનું આરોપીનું કાયદેસરનું લેણુ દેવું પુરવાર કરવામા ફરીયાદી સફળ રહેલ ન હોઈ લોન અપાવવાનું કૃત્યને ફોજદારી ગુનાહીત માનસ તરીકે ગણી શકાય, તેમજ તે સંબંધે ફરીયાદીને આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવાનો ઉપાય મળી રહે. પરંતુ ચેકના

કેસમા ચેક આપવામા આવેલ હોય તે સબંધે આરોપી પાસે કાયદેસર દેવુ હોવાનુ ફરીયાદપક્ષે પુરવાર કરવુ પડે, તેવી કોઈ જ હકીકત રેકર્ડ પર પુરવાર થતી ન હોઈ ફરીયાદીની ફરીયાદ સબંધે શંકાના વાદળો ઘેરાતા હોઈ સમગ્ર હકીકતે ફરીયાદી આ ચેક સબંધે કાયદેસરનુ લેણુ પુરવાર કરવામા સફળ રહેલ ન હોઈ આ કેસ શંકાના વાદળોથી ઘેરાયેલો જણાતો હોઈ જ્યારે બે વ્યુ હોય ત્યારે આરોપી તરફનો વ્યુ લેવો જોઈએ તેવા ચુકાદાઓના આધારે હાલના કામે અદાલત સમક્ષ બે વ્યુ નહી હોવા છતા તેમજ સ્પષ્ટ ચિત્ર આવેલ હોઈ આરોપીને લાભ આપવાનુ વ્યવહારુ જણાતુ હોઈ ફરીયાદીના વિ.વ.શ્રીના વિ.વ.શ્રીની દલીલો ધ્યાને લેવાપાત્ર જણાતી નથી.

આમ ફરીયાદી પોતાનુ કાયદેસરનુ લેણુ પુરવાર કરવામા સફળ રહેલ ન હોઈ મકાનનો કબજો પણ બેંક તરફથી આરોપી પાસેથી લઈ લીધેલ હોઈ તેમજ લોનના ૧૮ હપ્તા પણ આરોપી તથા તેમની પત્નીએ ભરપાઈ કરેલ હોઈ આરોપી શંકાનો લાભ મેળવવા હકદાર જણાતા હોઈ સમગ્ર હકીકતે આરોપીને તકસીરવાન ઠરાવી શકાય તેમ ન હોઈ આરોપી પોતાનો બચાવ પુરવાર કરવામા સફળ રહેલ હોઈ મુદ્દા નં. ૫ નો જવાબ હકારમાં આપી નીચે મુજબ આખરી હુકમ કરું છું.

—:: આખરી હુકમ ::—

૧. બી.એન.એસ.એસ. ક. ૨૭૮(૧) જુની ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ-૨૫૫(૧) હેઠળ આરોપી ચીરાગભારથી રશીકભારથી ગોસ્વામી, વેપાર, ગુલાબનગર રોડ, રીલાયન્સ પેટ્રોલ પંપ વારો ડારીયો, ગુરૂકૃપા પાન પાસે, જામનગરવાળાને નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ નાં શિક્ષાપાત્ર ગુનામાંથી શંકાનો લાભ આપી છોડી મુકવાનો હુકમ કરવામા આવે છે.

૨. આરોપીના જામીનખત તથા જામીન રદ કરવા હુકમ કરવામા આવે છે. આરોપીએ સુધારેલ ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ-૪૩૭ મુજબ નામદાર અપીલ અદાલત સમક્ષ હાજર રહેવા માટેના જામીન રૂ. ૧૫,૦૦૦/- પંદર હજારના રજુ કરવા હુકમ કરવામા આવે છે.

આજતારીખ :- ૧૮ એપ્રિલ સને ૨૬ ના રોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી સંભળાવી જાહેર કરવામાં આવ્યો.

		(બી. જે. પટેલ)
		એડીશનલ ચીફ જ્યુડી. મેજી., પોરબંદર.
		કોડ નંબર જી.જે. ૦૦૮૭૭

SELF TYPE